

9. møde

Torsdag den 13. december 2001 kl. 17.00

Dagsorden

Eventuelt: Første behandling af beslutningsforslag nr. B 37:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 13/12 2001).

Samtykke til behandling

Første næstformand (Svend Auken):

Den eneste sag på dagsordenen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde. Jeg har forstået, at der er blevet gjort indsigelse herimod, og vi går derfor til afstemning om, hvorvidt samtykke til behandling skal gives.

Afstemning

Afvigelse fra den i forretningsordenen fastsatte frist vedtoges med 105 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KRF) mod 10 (SF og EL).

Første næstformand (Svend Auken):

Da der til dispensation kræves, at tre fjerdedele af de stemmende tilslutter sig forslag herom, er samtykket givet.

Man gik herefter til:

Første behandling af beslutningsforslag nr. B 37:

Forslag til folketingsbeslutning om dansk militær deltagelse i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan.

Af udenrigsministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 13/12 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ulrik Kragh (V):

Venstre giver, som vi også gjorde, da vi var i opposition, fuld og utvetydig opbakning til Danmarks deltagelse i krigen mod terror. Vi vil ikke acceptere indskrænkningen i retten til at kunne leve frit i demokrati uden frygt for, hvornår den næste bombe rammer vores samfund.

Bin Laden og Al-Qaida truer og fornægter vores ret til at kunne leve frit og trygt. Angrebet på USA var et angreb på alle i NATO-alliancen.

Det har NATO-alliancen erklæret den 12. september, det har FN's Sikkerhedsråd erklæret i resolutionerne 1368 og 1373, hvori også er præciseret retten til at udøve individuelt og kollektivt selvforsvar.

USA har indtil nu sammen med Storbritannien selv ønsket at klare opgaven i Afghanistan. Vi har i Danmark til Venstres store tilfredshed i bred enighed uden nøl kunnet bidrage med aflastning i andre af verdens brændpunkter. Jeg tænker på Makedonien og det østlige Middelhav.

Nu er situationen i Afghanistan imidlertid ved at være så udviklet, at USA kan have relevant brug for styrkebidrag bl.a. fra Danmark. Danmark har efter drøftelse i Det Udenrigspolitiske Nævn i sidste uge naturligt stillet vores relevante ressourcer til rådighed.

Efterfølgende har USA fremsendt anmodning om støtte til følgende opgaver: lufttransportopgaver bl.a. til humanitær hjælp, overvågnings- og måludpegningsopgaver fra luften til sikring af et fredeligt miljø for den humanitære indsats, informationsindhentning, overvågning og sikringsopgaver samt øvrige opgaver, som kan udføres fra jorden.

Til løsning af disse opgaver kan Danmark stille med følgende i en periode på op til 6 måneder: 1 stk. C-130-transportfly med to besætninger plus jord- og støttepersonel, i alt ca. 75 personer, 4 stk. F-16-fly plus støttepersonel, der, alt efter hvilke samarbejdsmuligheder der er med de øvrige lande, vil andrage et behov på mellem 185 og 230 personer, og specialstyrkeenheder som jægerkorpset eller frømandskorpset med ca. 100 personer inkl. støttepersonel. I 3 måneder kan vi stille det til rådighed og efterfølgende en reduceret styrke.

Det er med stor tilfredshed, vi kan konstatere, at Danmark kan bidrage til styrken med velkvalificerede styrker og personel. Opgavens karakter og de alvorlige vilkår i Afghanistan fordrer, at ingen begrænsning lægges for de danske styrker.

Styrkerne indgår fuldt og helt i totalløsningen af opgaven. Alt andet ville være uanstændigt over for vores allianceparternes og over for det danske personels sikkerhed.

Opgaven, de danske styrker stilles over for, er i samarbejde med de øvrige allierede under amerikansk ledelse at færdiggøre kampen mod Al-Qaida og Taleban og sikre et fredeligt miljø for det humanitære arbejde.

Vi tager ikke til Afghanistan for at være spydspids, men samtidig vil vi også sige, at vi har en forpligtelse til at give et fuldt og helt mandat.

Grundet den hurtige udvikling af bekæmpelsen af Al-Qaida og Taleban vil det danske styrkebidrag være nyttigt at indsætte primo januar 2002, når det drejer sig om specialstyrkerne. Flystyrkerne vil have lidt længere forberedelsestid inden indsættelse. Personelbidraget andrager – afhængig af samarbejdsmulighederne – 235-400 mand, og det vil koste op til 200 mio. kr. for 6 måneders indsættelse.

Det er med tilfredshed, vi kan konstatere, at såvel udrustning som personel er klar til indsatsen, og vi støtter naturligvis beslutningsforslag nr. B 37 af hele vores demokratiske hjerte.

Kl. 17.05

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

To korte ting. Hr. Ulrik Kragh henviste til sikkerhedsrådsresolutionerne. Det er jo rigtigt, at der ligger to resolutioner fra september måned, der begge giver ret til selvforsvar, slet ingen tvivl om det.

Men det er jo sådan, at der er bebudet et sikkerhedsrådsmøde her i weekenden, hvor man skal diskutere sammensætningen af den stabiliseringsstyrke, der blev vedtaget på mødet i Bonn den 5. december.

Jeg kan simpelt hen ikke forstå, at regeringen vælger, to dage før Sikkerhedsrådet afgiver en resolution, der specifikt forholder sig til den nuværende situation i Afghanistan, at tilslutte sig ikke FN's stabiliseringsstyrke, som formentlig resten af EU-landene vil gøre, stort set, men i stedet for at stille sig bag USA i den her situation. Hvad er årsagen til det?

Så synes jeg i øvrigt, det var et ret bemærkelsesværdigt begivenhedsforløb. Det var vel ikke USA, der henvendte sig, det var vel Danmark, der henvendte sig til USA, om USA ikke godt ville henvende sig til Danmark.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu kan jeg forstå, at det var med Venstreordførers hele demokratiske hjerte, at det her ja blev givet, i hvert fald når det gjaldt Afghanistan, måske ikke helt så meget, når det gjaldt processen i Folketinget.

For man må jo stille spørgsmålet: Hvad er det, der gør, at denne her beslutning, som er en beslutning, der kan komme til at koste danske soldater livet, hvad er årsagen til, at denne her beslutning skal tages på 16 timer i det her Folketing, at den som sædvanlig – det, som vi kritiserede den gamle regering for – skal køres igennem uden reel udvalgsbehandling, fordi vi ved, at de svar, vi kan få på denne korte tid, bare vil blive overfladesvar; vi vil ikke have nogen mulighed for at gå i dybden.

Hvad er grunden til, at demokratiet, der skal være i Afghanistan, ikke også skal udstrækkes til det danske Folketing, så vi kan få en reel debat og få et krystalklart grundlag at sende danske soldater af sted på; soldater, som måske risikerer livet ved at blive sendt af sted?

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Til hr. Villy Søvndal må vi sige, at vi er fuldstændig opmærksomme på, at der er denne konference i weekenden, og det er selvfølgelig også klart, at det efterfølgende vil kunne gøre, at der skal iværksættes yderligere tiltag. Men så længe vi ikke ved, hvad det drejer sig om, er det jo ikke så nemt at tage en diskussion om det.

Hvad vi derimod ved er, at der er tiltrådt en art. 5. Man er enige om, at alliancen er angrebet. Derfor skal der overhovedet ikke være nogen som helst tvivl om, at vi gerne bidrager med det ansvar, vi har, og det synes jeg er klædeligt at man gør.

Til hr. Søren Søndergaard med hensyn til hastigheden i behandlingen: Det er således, at den anmodning, der nu er kommet, har været drøftet i Det Udenrigspolitiske Nævn. Det vil sige, at der har været mulighed for, at man kunne overveje situationen i en periode.

Derudover vil jeg sige, at når det er sådan, at vi har behov for at indsætte styrker primo janu-

ar, så nytter det ikke noget, at vi trækker sagen i langdrag her. Der er nogle mennesker, der skal forberede sig på den situation. Derfor den hurtige sagsbehandling.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Ulrik Kragh, som jeg ikke rigtig synes gav hr. Søren Søndergaard et svar: Når man nu ser den arbejdsplan, som er lagt for Forsvarsudvalget i nat, skal der altså nu her efter debatten i Folketinget være udvalgs møde. Så bliver der mulighed for at stille spørgsmål. De skal så besvares af ministeren i løbet af natten. Kl. 06.00 vil man få mulighed for at få de sidste svar, og så kan man afgive betænkning kl. 07.00.

Hvorfor er det så magtpåliggende at gennemføre den her sagsbehandling, som jo i praksis udelukker, at befolkningen på nogen som helst måde kan nå at komme i deputation eller stille spørgsmål eller overhovedet blande sig i tingene? Er det ikke, fordi man ønsker at få dette her første projekt gennemført, inden FN i weekenden træffer en beslutning, således at man får mulighed for efterfølgende at komme med endnu en ansøgning til Folketinget om en militær udrykning?

For hvis det er tilfældet, at man ønsker at bane vejen for et massivt militært engagement, så synes jeg, man burde have meldt det mere klart og ærligt ud over for Folketinget og befolkningen og ikke ved den her salamitaktik.

Kl. 17.10

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Der var ikke i hr. Ulrik Kraghs svar bare antydningen, bare antydningen af en begrundelse for, at man ikke kan afvente FN's Sikkerhedsråds møde. Det er et afgørende sikkerhedsrådsmøde, for de resolutioner, der ligger, er tilbage fra september, hvor situationen var en ganske anden. Talebanstyret var ikke nedkæmpet, som det er nu, og der var en helt anden militær situation i Afghanistan. Grunden til, at FN's Sikkerhedsråd mødes denne her weekend, er meget præcis den at vedtage en resolution, der giver en baggrund for det, der blev vedtaget på Bonn-mødet, nemlig hvilken stabiliseringsstyrke det er der skal sættes ind.

Jeg synes, det er fantastisk for et land som Danmark, der traditionelt har knyttet an til FN-systemet, at man, to dage inden FN's Sikkerhedsråd mødes for at vedtage det her, reelt laver

en kortslutning af processen; det er helt, helt uforståeligt.

Det er også helt uforståeligt, fordi der er et andet møde i weekenden. Der er et møde i London, hvor englænderne skal tilrettelægge den styrke, der skal sættes ind. Hvorfor afventer man ikke det, så man ved, hvad det er vi har med at gøre i så farlig en mission, som vi taler om?

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Til hr. Keld Albrechtsen: Jeg har én gang redegjort for behovet for hastigheden, således at vi kan få styrkerne gjort klar til den indsættelse, der skal være primo januar. Den adskillelse, som hr. Keld Albrechtsen insinuerede, har intet på sig, det har ikke været med i nogen overvejelser, så derfor kan jeg ikke genkende den beskrivelse, som hr. Keld Albrechtsen forsøger at skyde os i skoene.

Med hensyn til hr. Villy Søvnalds spørgsmål om at vente er jeg nødt til at sige: Der er foretaget et angreb på NATO-alliancen, man har tiltrådt art. 5, FN har erklæret, at vi har retten til at foretage kollektivt eller individuelt selvforsvar. USA har bedt os, om vi kan deltage i dette arbejde. Det har vi sagt ja til, og det gør vi med glæde og med stolthed, fordi det er vores forpligtelse, og fordi det er en del af den alliance, vi er med i.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil sige, at jeg synes måske ikke, at det er helt præcist at kalde det at trække sagen i langdrag, fordi vi foreslår, at der bruges 48 timer på at sende danske soldater i krig. Det synes jeg måske ikke er at trække sagen i langdrag.

Jeg vil godt oplyse hr. Ulrik Kragh om, at det ikke er et nyt synspunkt, vi har. Det er ikke et synspunkt, vi har, bare fordi det er denne her regering, det er et synspunkt, vi altid har gjort gældende. Nogle gange fik vi under den gamle regering tilslutning fra Dansk Folkeparti til, at det var rimeligt, at tingene skulle behandles ordentligt, så nu glæder jeg mig selvfølgelig til, at Dansk Folkeparti kommer på talerstolen i denne her sag.

Men o.k., så må vi jo tage en del af diskussionen her. Jeg vil godt bede hr. Ulrik Kragh om at redegøre lidt nærmere for sammenhængen mellem, hvilke rettigheder den nye overgangsregering, der bliver installeret den 22. december i Kabul, har på afghansk territorium, og så de ret-

tigheder, som den alliance, som Danmark skal indgå i, den koalition, som Danmark skal indgå i, har. Der kan jo komme en modstrid mellem de rettigheder, som de to grupper har, og jeg synes, det må være afgørende at få det afklaret, før vi fortsætter debatten.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Ulrik Kragh lægger selv op til i sit ordførerindlæg og i sin første svarrunde, at der kan blive tale om yderligere en beslutning om indsættelse af danske soldater. Og så stiller jeg spørgsmålet: Hvorfor denne totrinsraket, hvorfor denne salaminetode? Og så får jeg i realiteten ikke noget svar.

Og så vil jeg godt stille det spørgsmål: Er der indenrigspolitiske motiver til, at man gør det på denne her måde? Ligger der en skjult dagsorden, der handler om at øge forsvarsbudgettet, sprænge rammerne for forsvarsforliget, ved på denne her måde at komme med ting, der vil koste voldsomt mange penge ud over det, der er aftalt? Man kan jo ikke udelukke, at der ligger en indenrigspolitisk dagsorden neden under det her.

Kl. 17.15

Så vil jeg godt spørge Venstres ordfører, om ikke det ærlig talt ville være mere fornuftigt at prøve på at skabe sig et samlet overblik over, hvad der egentlig foregår i Afghanistan med alle de forskellige styrker, der nu eksisterer, før man hovedkulds kaster sig ud i det ene af projekterne.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, det bliver de fuldstændig samme svar på meget forskellige spørgsmål. Jeg synes, det er lidt ærgerligt, at der ikke er større variation.

Der er jo ingen uenighed om, at der ligger nogle resolutioner fra september. Det er forstået. Pointen er, at situationen i Afghanistan i dag er en ganske anden, end den var i september, og det er grunden til, at FN's Sikkerhedsråd mødes i weekenden for at vedtage en ny resolution. Det gør det jo ikke for sjovs skyld. Det gør det, fordi situationen er en anden, fordi der nu er brug for at få sat en stabiliseringsstyrke ind i en situation, hvor den sådan tunge krigsømsgang er ved at være afsluttet.

Mit enkle spørgsmål er: Hvad er det, der gør, at regeringen ikke mener, den har tid til at afvente, at FN's Sikkerhedsråd, det, der skal forsø-

ge at håndtere internationale konflikter, holder et møde og afgiver sin melding? Hvad er det i øvrigt, der gør, at Danmark sammen med Norge går en fuldstændig anden vej end de øvrige EU-lande i det her og lægger sig fuldstændig i halen på USA i modsætning til FN, som har en mulighed for måske at samle et splittet land?

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Til hr. Søren Søndergaard: Med hensyn til koitionen mellem rettighederne for det kommende afghanske styre og så det bidrag, som vi deltager med her, er der ingen risiko for sammenfald. Det skal nok blive koordineret. Det er jeg overhovedet ikke i tvivl om.

Til hr. Keld Albrechtsen, der spørger: Hvorfor en totrinsraket? Er der en skjult dagsorden om, at forsvarsbudgettet skal sprænges? Det har vi ikke nogen indenrigspolitisk skjult dagsorden om. Det er ikke det, der er hensigten. Her har vi en anmodning om at hjælpe med til at løse en opgave, og den siger vi ja til.

Det leder mig over til hr. Villy Søvnald, der spørger: Hvorfor ikke vente? Jamen der er jeg nødt til igen at præcisere, at vi har en kan-opgave og vi har en skal-opgave. I og med at art. 5 er tiltrådt, er der en skal-opgave, og den skal-opgave er at deltage i det her. Efterfølgende må vi så vurdere, hvad der kommer yderligere.

Første næstformand (Svend Auken):

Den normale procedure er, at der kun er adgang til tre korte bemærkninger under én ordfører. Så kan man jo altid komme tilbage til sagerne under andre ordførere. Derfor vil jeg nu give ordet til hr. Søren Søndergaard for en kort bemærkning, derefter til hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning og så give hr. Ulrik Kragh lejlighed til at svare.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, hr. Ulrik Kragh illustrerer det problem, der består i, at det skal gå så stærkt, at det er svært at nå at sætte sig ind i efter min mening meget fundamentale ting.

Jeg spurgte ikke om sammenhængen mellem de villiges koalition, som bliver sendt af sted på et FN-mandat formentlig, og så den styrke, som er ledet af USA. Jeg spurgte om sammenhængen mellem den overgangsregering, som installeres i Kabul den 22. december, for den overgangsregering har vel nogle rettigheder – altså det er vel

derfor, den er regering – over afghansk territorium. Så er det, jeg spørger: Hvad nu, hvis den afghanske regering har nogle andre opfattelser end den koalition, som Danmark sender soldater til? Hvem bestemmer så? Anerkender vi, hvis vi sender tropper af sted, at overgangsregeringen i Afghanistan har ret til at bestemme over afghansk territorium, eller hvad anerkender vi?

Det var spørgsmålet, og jeg synes da, det er meget relevant at få afklaret, før vi sender folk til Afghanistan, om der er en regering, vi skal acceptere retningslinjerne for, eller der ikke er.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Ulrik Kragh hævder, at der ingen indenrigs-politisk dagsorden er. Det må jo så forstås sådan, at de ekstraudgifter, der er her, vil blive afholdt inden for den ramme, forsvarsudgifterne i øvrigt er aftalt inden for, altså ingen merbevillinger, selv om der nu er lagt op til et forbrug på hundredvis af millioner kroner, når man også medregner det næste projekt.

Så vil jeg godt spørge: Er det pres fra USA? Ønsker USA en markering fra Danmark, inden FN's Sikkerhedsråd holder møde? Det kan jo også være, USA har en eller anden dagsorden, og at Danmark, den danske regering og Folketinget, skal bruges som nyttige idioter i det spil. Det er vel også en mulig forklaring.

Kl. 17.20

Problemet er, at vi ikke har fået nogen rationel, forståelig forklaring på dette hastværk. Disse underlige henvisninger til, at der har været nogle drøftelser i nævnet, forklarer jo i sig selv ingenting.

Vi må bare konstatere, at Venstres ordfører ikke kan give en forklaring på dette hastværk.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er bare lige til den lidt forbløffende oplysning, at vi skal sende tropper.

Da SF gav tilslutning til, at vi tog det her som en art. 5, var det da i en klar erkendelse af, hvordan art. 5 ser ud, og der er det hvert enkelt lands suveræne afgørelse, om man vil sende tropper. Det blev også understreget over for os i nævnet, at det selvfølgelig var en sag, der skulle afgøres i Folketinget; den var ikke afgjort på forhånd. Det hænger jo også sammen med, at der er en række andre NATO-lande, der ikke gør det.

Jeg kan godt høre, der er lidt skolemesteragtigt over det, men det er også for at aflaste hr.

Ulrik Kragh for den frygt for, at han skulle gå ud i traktatbrud med det her. Det er der ikke tale om.

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Til fru Margrete Auken vil jeg sige, at vi i Venstre føler os forpligtet til, at det er en skal-opgave, i og med at vi har en alliancepartner, som har bedt om det. Derfor vil vi holde fast i, at vores vedkommende er det her en skal-opgave. Det vil vi gøre.

Med hensyn til den frygt, der er for, om den nye overgangsregering skulle få problemer med det bidrag, der sættes i gang her, sagde jeg før, at jeg ikke mener, der skulle blive problemer i det, og det er sådan set det svar, der er på det.

Til hr. Keld Albrechtsen om forsvarsbevillingen: Der er i denne her diskussion ikke taget hensyn til, hvad tingene koster, ud over at vi selvfølgelig har konstateret, hvad det koster, fordi det her er en opgave, vi vil løse.

Med hensyn til problematikken med økonomien i forsvarsforliget er situationen den, at forligskredsen træder sammen i januar, og så finder vi ud af, hvordan og hvorledes vi løser det problem. Til den tid håber jeg, at de partier, der er medansvarlige for at sende folk af sted, også vil være med til at finde pengene.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er bare stadig væk af hensyn til traktatklarheden her. At Venstre føler sig forpligtet, er jo Venstres frie sag, men der er bare ikke nogen traktatforpligtelse i det her, og det er vigtigt at få slået fast, når vi har denne her drøftelse. NATO-traktaten har ikke den type bindinger, og da vi i øvrigt synes, det er vigtigt, at vi tager traktater og aftaler alvorligt, skal man ikke pjatte med sådan nogle udtryk.

Det er o.k., at Venstre siger, at det føler sig forpligtet, men Danmark har ingen forpligtelse. Vi har forpligtelse til at overholde traktaterne.

Mogens Lykketoft (S):

Socialdemokratiet vil ikke modsætte sig gennemførelsen af det her beslutningsforslag, men jeg vil godt gøre nogle bemærkninger om, at regeringen er meget velkendt med, at vi synes, man skulle have grebet sagen an på en anden måde.

Nu har regeringen over for De Forenede Staters regering præsenteret det her tilbud og i den

forstand også præsenteret – efter vores opfattelse – Folketinget for at fait accompli. Vi føler os forpligtet til ikke at svigte det tilsagn, der er givet De Forenede Staters regering, men vi synes, at det tilbud, man skulle have udformet, burde have haft en anden vægtning. Vi synes, at man skulle have lagt væsentlig større vægt på den del af den militære operation, vi kunne bidrage til, som har direkte sammenhæng med løsningen af den humanitært katastrofale situation i Afghanistan.

Kl. 17.25

Vi synes, at man, sådan som hele situationen omkring Afghanistan har udviklet sig i disse sidste uger og dage, burde have set svaret på den amerikanske henvendelse, vores bud på, hvordan vi skulle svare, i sammenhæng med de behov, der vil blive skabt i den fredsbevarende operation, som FN's Sikkerhedsråd skal behandle i den kommende weekend, og som skal forhandles i Storbritannien i den kommende weekend.

Vi mener med andre ord ikke, at det er den rigtige prioritering, regeringen her har lagt frem, men vi føler os forpligtet af det tilsagn, der allerede er givet De Forenede Stater.

Jeg vil også godt sige, at netop bevidstheden, som jo også afspejles i regeringens bemærkninger til det her forslag, om, at der kommer en anden omgang inden for få dage, hvor vi skal tage stilling til, med hvilket format vi kan bidrage til den fredsbevarende styrke, rejser jo spørgsmålet om, at der kun findes et endeligt antal uddannede anvendeligt personel, et endeligt antal materielle enheder til internationale operationer, og det er lige præcis i den sammenhæng, vi ikke mener regeringens prioritering er rigtig.

Det rejser jo også hele det spørgsmål, som vi fra Socialdemokratiets side forgæves har bedt regeringen om en afklarende forhandling om, inden man gik til nævnet, og inden man gik til Folketinget med denne sag, nemlig om, hvordan vi skal prioritere hele den internationale indsats og hele forsvarsbudgettet i resten af forligsperioden.

Hvis man ikke foretager sig noget ud over de beslutninger, der er truffet, de beslutninger, der lægges op til i dag, og de beslutninger, der lægges op til i den kommende uge måske omkring en fredsbevarende indsats, ja, så ved vi med sikkerhed, at der ikke er dækning i resten af forsvarsforligsperioden for de internationale forpligtelser, vi påtager os.

Man sprænger forsvarsbudgettet i sidste ende, sådan som forsvarsforliget er formuleret, og det har vi ikke sagt god for. Vi ønsker at fastholde forsvarsrammen, og derfor fremtvinger denne beslutning jo yderligere med stor styrke behovet for en diskussion af prioriteringen af Danmarks internationale indsats. Der er nogle steder, man vil drosle ned i de kommende år. Det er også en diskussion, som vi nødvendigvis må bede om mellem forsvarsforligspartierne, af, om man kan lave en yderligere omprioritering fra den hjemlige til den internationale indsats inden for forsvarsforligets rammer.

Vi er vel bekendt med, at hvis ikke vi tager den diskussion nu, så kommer vi ud i en massiv overskridelse i sidste ende, og derfor er det nødvendigt, at den diskussion tages i allernærmeste fremtid.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er en længere række korte bemærkninger. Det er først hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Vi har for så vidt i Enhedslisten ret stor forståelse for, at Socialdemokratiet af regeringen er blevet bragt i et ubehageligt dilemma. Den tidligere regering førte en politik, som Enhedslisten ikke var enig i, men som der var en vis konsistens i, og er nu blevet bragt i en meget ubehagelig situation af den nye regering, der tilsyneladende har en indenrigspolitisk dagsorden skjult bag det her.

Derfor vil jeg godt spørge hr. Mogens Lyketoft: Har man fra regeringens side orienteret Socialdemokratiet og de andre forsvarsforligspartier om de konsekvenser, dette her vil få for forsvarsforliget og budgettet for 2002? Af det, hr. Lyketoft siger, får man nærmest fornemmelsen af, at regeringen har kastet sig ud i det her uden at sikre sig nogen som helst budgetmæssig dækning.

Hr. Kragh sagde, at der ikke var taget hensyn til pengene. Det er jo en ganske flot bemærkning: »Vi har ikke taget hensyn til pengene.« Jeg synes, det er en beklagelig metode, den nye borgerlige regering anvender i forhold til Folketinget, bevillingssystemet, tidligere indgåede aftaler osv.

Jeg vil godt spørge hr. Lyketoft, om han er enig med mig i, at der formentlig må ligge en indenrigspolitisk dagsorden bag dette hastværk.

Kl. 17.30

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Det glæder mig naturligvis, at Socialdemokratiets ordfører har den samme bekymring for forsvarsforliget, som vi har haft i Venstre igennem de sidste to år, hvor vi har været i opposition, og hvor vi gang på gang har stillet både skriftlige og mundtlige spørgsmål til, hvordan det her problem skulle klares. Der er i de foregående to år skabt et merforbrug på 450 mio. kr. Det glæder os da overordentligt, at oppositionen har fået øjnene op for, at det skal der gøres noget ved, og vi ser frem til de drøftelser, der skal være i januar måned.

Med hensyn til det med at prioritere indsatsen kan jeg jo ikke lade være at undres, når man tænker på, hvilke udmeldinger der er kommet fra Socialdemokratiet i den periode, som vi har været igennem de sidste par måneder, hvor bl.a. den daværende forsvarsminister, Jan Trøjborg, var ude med, at vi skulle have 800 mand til Afghanistan.

Så hvis det er sådan, at ministeren vil kommentere på de ting, så ville det da være glædeligt.

Første næstformand (Svend Auken):

Det er den forhenværende minister, der skal kommentere.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg hæftede mig ved mange af de ting, som hr. Mogens Lykketoft sagde på vegne af Socialdemokratiet: »Socialdemokratiet vil ikke modsætte sig ...«. Når jeg tænker tilbage på, hvad den tidligere statsminister har sagt fra denne talerstol, har sagt ved pressemøder, har sagt ved mange lejligheder, hvor man stod som konservativ og var stolt og glad og opmuntret over den fasthed og den konsekvens, som den tidligere statsminister udviste, synes jeg, det er ynkeligt at høre fra ordføreren og den tidligere udenrigsminister, som stod last og brast med sin statsminister dengang – og tak for det – at det, det kan blive til i dag, er, at man ikke vil modsætte sig.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Det er rigtigt, hvad hr. Keld Albrechtsen antager, at der ikke har været nogen drøftelser af, hvor pengene skal komme fra; men det forholder sig,

som jeg sagde i min ordførertale, sådan, at hvis man ikke får taget nogle beslutninger hurtigt, bliver det her jo til en overskridelse, en overskridelse, som vi ikke er indstillet på.

Jeg vil godt sige både til hr. Ulrik Kragh og til hr. Helge Adam Møller: Min holdning og Socialdemokratiets holdning til, hvad for en profil Danmark skal have, hvad for en type af solidaritet Danmark skal udvise i forhold til vores allierede, og hvordan vi skal gribe samarbejdsforholdet med vores allierede an, er fuldstændig uændret, fra vi sad på regeringsbænkene og til nu.

Denne nye regering har valgt en anden arbejdsmetode i samarbejde med De Forenede Stater, end vi ville have valgt, og så har man selvfølgelig fået en anmodning, som er bredere, og som giver en anden profil, end jeg synes Danmark er bedst tjent med, når vi skal vurdere, hvordan vi anvender vores knappe internationale militære ressourcer i forhold til Afghanistan netop nu.

Det har vi sagt til regeringen. Det har vi sagt til regeringen både før det første nævnsmøde, denne sag blev drøftet på, under begge nævnsmøderne og i øvrigt også under et møde i formiddags, hvor vi har sagt det i fællesskab med Det Radikale Venstre.

Vi synes, man skulle lægge mere vægt på den humanitære sammenhæng. Vi synes, man skulle, sådan som situationen har udviklet sig på det seneste, træffe beslutning om, hvad man gør her, og hvad man gør i forhold til den fredsbevarende operation, i sammenhæng, for det er måske de samme mennesker og det samme materiel, man skal trække på i de to sammenhænge.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Hr. Mogens Lykketoft har redegjort for, hvordan Socialdemokratiet ser på situationen og på den politiske beslutningsproces, der har været. Sådan som jeg opfatter det, som hr. Mogens Lykketoft i dag redegør for på Socialdemokratiets vegne, må jeg sige, at jeg synes, det er en ny linje fra Socialdemokratiet og fra hr. Lykketofts side.

Kl. 17.35

Det er det i forhold til, at man nu nøjes med at sige, at man ikke vil modsætte sig vedtagelsen af det beslutningsforslag, som vi nu behandler, og det er det også i forhold til, at man nu er meget bekymret for forsvarrets økonomiske situation, og det siger jeg som en af forligspartnerne, der gentagne gange – også over for tidligere socialdemokratiske ministre – har bedt om at få en

egentlig forhandling om forsvarrets økonomiske situation på baggrund af de allerede på nuværende tidspunkt store overskridelser foretaget under den tidligere regering, også med Kristeligt Folkepartis støtte, af de rammer, der er lagt for forsvarrets internationale opgaver.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Efter at have hørt den tidligere udenrigsminister hr. Mogens Lykketofts tale må jeg sige, at der er sket meget siden den 19. november om aftenen. I hele valgkampen hørte vi på en statsmands- eller påstået statsmandsagtig attitude fra statsministeren, men nu ser vi en ikkestatsmandsattitude fra Socialdemokratiet og den tidligere udenrigsminister.

Den måde, som Socialdemokratiet håndterer de her ting på, er under lavmålet. Hvor Socialdemokratiet bakkede op bag forsvaret, bag det engagement, der har været i forbindelse med terror-situationen, før folketingsvalget den 20. november, ser vi i dag, at Socialdemokratiet er på vej tilbage til fodnotepolitikken fra tidligere: De 23 NATO-dagsordener, der satte mistillid til NATO. Det er det, man gør her i dag, og det er under lavmålet. Jeg synes faktisk, at Socialdemokratiet burde ændre attitude.

Jeg vil godt spørge den tidligere udenrigsminister ...

Første næstformand (Svend Auken):

Taletiden er udløbet.

(Kort bemærkning).

Ulrik Kragh (V):

Så må jeg jo fortsætte, hvor hr. Peter Skaarup standsede.

I forbindelse med valgkampen havde vi en forsvarsminister på daværende tidspunkt, der til Jyllands-Posten den 14. november udtalte, at der var mulighed for, at vi skulle stille med styrker i Afghanistan, og hr. Trøjborg tilføjede om udgifterne:

»Finansieringen af en sådan styrke får ikke lov at blive et problem. Vi finder pengene. Krig mod terror og sikring af stabiliteten i området er alt for vigtig til at blive gjort til et penge-spørgsmål.«

Socialdemokratiet er ikke indstillet på en overskridelse af forsvarsbudgettet, blev der sagt fra hr. Mogens Lykketoft.

Så vil jeg gerne spørge: Er Socialdemokratiet indstillet på, at der i forbindelse med forhand-

lingerne i januar bliver set positivt på det efterslæb på 450 mio. kr., som Socialdemokratiet har været med til at opbygge igennem de sidste to år?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Socialdemokratiet stemmer for dette beslutningsforslag, men jeg synes, det var vigtigt at redegøre over for Folketinget for, at vi har givet andre råd til regeringen om, hvordan man skulle sammensætte denne her indsats, og hvordan man skulle gribe processen an, i lyset af at situationen siden 11. september, siden 30. oktober, siden 20. november jo hele tiden har ændret sig i Afghanistan. Vi står og skal tage stilling til – det siger regeringen jo også – i den kommende uge måske et yderligere militært bidrag.

Vi har ikke noget som helst overblik over, i hvilket omfang vi skal trække på de samme ressourcer i to forskellige aktioner, og hvordan det kobles sammen. Vi har bedt om, at man fik en sammenhæng. Det har regeringen ikke ønsket. Vi ved, at regeringen – det har vi jo fået oplyst – har givet tilsagn om den her indsats til De Forenede Stater.

I forlængelse af, hvad vi har sagt tidligere, vil vi også støtte beslutningsforslaget, men det skal ikke skjules, at jeg synes, det er en uklog procedure. Jeg synes også, at det er en uklog procedure i forhold til at fastholde et godt tillidsforhold mellem de partier, der traditionelt har båret dansk udenrigs- og forsvarspolitik.

Det har ikke set særlig kønt ud – derfra, hvor jeg har deltaget i samtalerne – med viljen til at nå en fælles holdning til, hvordan vi skulle gribe det an. Der har ikke været nogen, der har sat spørgsmålstejn ved, at vi skulle være solidariske, at vi skulle bidrage, men formen, fremgangsmåden og sammenhængen synes vi ikke er optimal. Det har jeg ønsket at gøre opmærksom på, fordi jeg håber, at jeg dermed også kan bidrage til, at vi i fremtidige situationer får en væsentlig mere tillidspræget og samarbejdspræget dialog om sådanne spørgsmål med den nye regering.

Kl. 17.40

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Hr. Lykketoft sagde i sit indlæg, at regeringen – og det var den nuværende regering forstod jeg – var i fuld gang med at sprænge forsvarsbudgettet.

Jeg kan oplyse, at i dag – den 13. december, tror jeg – er forsvarsbudgettet sprængt med 452 mio. kr. Det skete i løbet af de første to år. Hver eneste af de ekstra 452 mio. kr., der er brugt, er der stillet forslag om i Folketinget enten af hr. Mogens Lykketoft, af hr. Jan Trøjborg eller af hr. Hans Hækkerup, og så i enkelte tilfælde af hr. Niels Helveg Petersen.

Men det er altså den tidligere regering, der har stillet hvert eneste forslag, som har betydet, at vi har sprængt den ramme, der var, med 452 mio. kr. Den nuværende regering har endnu ikke brugt så meget som 1 krone ud over det, der var bevillet.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg har fået at vide, at jeg skal starte med at stille de spørgsmål, jeg har, så det vil jeg skynde mig at gøre.

Jeg vil godt spørge hr. Mogens Lykketoft, om Socialdemokratiet ikke er nervøs ved, at den nye linje – og det må hr. Mogens Lykketoft erkende at det er, når der bliver sagt, at Socialdemokratiet gerne havde set en anden vægtning af det styrkebidrag, Danmark sender, og at Socialdemokratiet ikke mener, at det er den rigtige prioritering, der er foregået her; det er jo en ny linje fra Socialdemokratiet, det kan vi ikke komme uden om – kan blive opfattet som manglende opbakning bag den indsats, som Vesten, og herunder Danmark, har ydet i forbindelse med bekæmpelsen af terror; en manglende opbakning bag den indsats, som vi har ydet sammen med USA, manglende opbakning til USA. Er hr. Mogens Lykketoft ikke bekymret for det?

(Kort bemærkning).

Ulrik Krøgh (V):

Det lykkedes behændigt Socialdemokratiets ordfører før at undlade at svare på det spørgsmål, jeg stillede, så derfor vil jeg gøre det konkret:

Det efterslæb på 450 mio. kr., som er opbygget i de sidste to år af den daværende regering, er Socialdemokratiet indstillet på i januar måned at være med til at finde de penge?

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Socialdemokratiet har meddelt statsministeren, at vi var indstillet på allerede før denne debat i dag at få en samlet prioriteringsdiskussion om forsvaret, sammensætningen af den internationale indsats for de kommende år og hele for-

svarsbudgettet. Det har vi ikke haft nogen lejlighed til. Vi møder selvfølgelig op i januar, lytter meget interesseret til regeringens bud og vil komme med vores egne.

Det, der er pointen i denne sag, er jo selvfølgelig, at når vi synes, behovet for en hurtig afklaring vokser kraftigt, så er det, fordi vi kan se ikke én, men flere aktioner oven i det niveau, der allerede ligger ud over det oprindeligt forudsatte i forsvarsforliget.

Derfor er vi nødt til nu at få den afklaring. Det har vi bedt om, og det har vi så ikke fået i det tempo, vi i og for sig synes det havde været mest fornuftigt. Men vi møder op, vi møder konstruktive op, og vi lytter med stor interesse til, hvad regeringens bud er.

Så er jeg nødt til at sige til hr. Peter Skaarup, som jo ikke kan kende alle mellemregningerne: Der er ikke tale om nogen ny linje, men der er tale om en situation, der hele tiden udvikler sig, og hvor vi, NATO-landet Danmark, ligesom de andre NATO-lande bør benytte os fornuftigt af vores suveræne ret til at finde ud af, hvor det er, vi synes, vi kan gøre mest gavn, i erkendelse af, at vi ikke har ubegrænsede ressourcer at gøre gavn med; det tror jeg alle erkender. Og det synes vi ikke regeringen har grebet optimalt an; det vil jeg gerne fastholde, og det vil jeg gerne understrege.

Kl. 17.45

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg er glad for den sidste bemærkning fra hr. Mogens Lykketofts side, nemlig at Socialdemokratiet i januar måned vil møde op og konstruktivt tage del i debatten om forsvarets økonomi og rammer fremover.

Jeg håber også, at det betyder, at man ikke har lagt sig fast på det, som jeg helt klart vil opfatte som en ny linje fra Socialdemokratiets side i forhold til dengang, man sad i regeringsposition, nemlig at det efterslæb, det underskud, der allerede nu er akkumuleret i forhold til internationale opgaver, på 450 mio. kr. skal findes inden for det nuværende forsvarsbudget.

Det har aldrig været tanken, at man midt i forsvarsforligsperioden skulle begynde at skære yderligere i det nationale forsvar for at kunne finansiere flere internationale opgaver. Det er heller ikke holdbart i forhold til, at vi gerne vil have et forsvar, der er dimensioneret efter, at det kan udsende soldater i den størrelsesorden, vi gør i øjeblikket, til internationale opgaver.

Derfor håber jeg meget, at den sidste bemærkning fra hr. Lykketofts side er et signal om, at Socialdemokratiet ikke har lagt sig endeligt fast på, hvordan tingene fremover skal finansieres.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg må indrømme, at jeg synes, det var et meget tyndt svar, hr. Mogens Lykketoft kom med. Jeg finder stadig væk, at hr. Mogens Lykketoft bekræfter, at tingene udvikler sig hele tiden, som det blev sagt.

Kan tingene hele tiden udvikle sig hen i retning af, at Danmark igen skal være sådan et fodnoteland i NATO? Det er sådan, jeg forstår hr. Mogens Lykketofts og Socialdemokratiets meldinger i dag, men vi kan da ikke fra Folketingets side være tjent med, at landets næststørste parti nu på den måde undergraver den linje, som regeringen har valgt at føre.

Jeg ved også, at Venstre og De Konservative har været skeptiske over for visse ting, som den tidligere regering er kommet med. Men det har da ikke betydet, at man i den grad har udtalt sig negativt om tingene her i Folketingssalen. Man har da ikke ført det sprog i forhold til de økonomiske konsekvenser af engagementet, som Socialdemokratiet gør her i dag.

Jeg savner et konkret svar: Hvor står Socialdemokratiet?

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Da hr. Mogens Lykketoft før talte om, at tingene udviklede sig, savnede vi måske lidt, at der også havde været nogle overvejelser over det, der sker i verden, og ikke specielt over det, der sker i Danmark. Det er jo ret uinteressant.

Vi står i en meget farligere situation, end vi gjorde for et par måneder siden, med opsigelse af internationale traktater, med en kobling i USA mellem palæstinenserne og Osama bin Laden og dermed en legitimering i forhold til hele den palæstinensiske verden, som jeg synes er livsfarlig, og hvis man samtidig om ikke hægter FN af så ikke tager det rystende alvorligt, at FN har nøglen til den fred, der er i fare her, er det farligt.

Vi savnede også at høre fra Socialdemokratiet, hvad det er for noget andet – ud over budgetberegninger – der bevæger Socialdemokratiet. Vi ved jo, at der er andet, der bevæger Socialdemokratiet mere end budgetberegningerne, netop fordi situationen er så farlig.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Når jeg heller ikke ved denne lejlighed gjorde meget ud af hr. Peter Skaarups påstande, er det, fordi de altid er præfabrikerede før debatterne. Hr. Peter Skaarups konklusion ligger altid fast, før han hører indlæggene fra os andre. Derfor har jeg sådan set ikke følt noget særligt behov for at gå op imod den polemik.

Socialdemokratiet er ikke på vej tilbage til nogen fodnotepolitik. Vi støtter det her forslag. Vi støtter det i forlængelse af den solidaritet, vi har udtrykt med De Forenede Stater. Men som jeg har redegjort for nogle gange, havde vi gerne set, at det var grebet anderledes an. Det er regeringen vel bekendt med.

Jeg er sådan set en lille smule ked af, også i forhold til det fremtidige samarbejde, at man ikke har lyttet mere til os, når det gælder, hvordan man skulle gribe denne sag an. Det siger jeg uden nogen form for bitterhed, men mere som en opfordring til, at disse processer bliver bedre i anden og tredje og fjerde omgang, hvor vi skal samarbejde.

Kl. 17.50

Så vil jeg godt sige til fru Margrete Auken, at når jeg taler om en situation, der har udviklet sig, er det jo selvfølgelig, fordi der har været en konference i Bonn, som har skabt en overgangsregering i Afghanistan, i øvrigt en meget lykkelig udvikling.

Vi er i færd med her i slutningen af denne måned at skulle etablere den autoritet på jorden i Afghanistan, og i forlængelse af det er der altså inden for de allersidste dage konkretiseringen af overvejelserne om en fredsbevarende styrke, hvor Danmark måske netop har endnu bedre forudsætninger end ved så mange andre typer aktioner.

Her synes vi måske nok, at det havde givet et bedre overblik og et bedre beslutningsgrundlag også for Folketinget, hvis vi kunne have set vores mulige bidrag i dén sammenhæng og sammen med det, der drøftes i dag.

Peter Skaarup (DF):

Den 11. september i år var en skelsættende dato for mange af os. De fleste husker nok, hvor de var henne. Det var en dag, der gjorde stort indtryk, og som også siden har gjort stort indtryk på manges hverdag.

I Dansk Folkeparti har vi hele tiden haft den holdning, at vi skulle gøre alt, hvad vi kunne,

for at finde bagmændene til det, der skete den 11. september, og vi har været med hele vejen.

Vi har givet den tidligere regering opbakning til de initiativer, den tidligere regering tog i samarbejde med vores NATO-partnere, og vi giver også den nuværende regering opbakning til, hvad den måtte ønske og vide, der skal til, for at Danmark spiller en hovedrolle i forhold til den terrorsituation, vi stadig væk er i, og den trussel, der ligger i terrorsituationen.

Derfor hilser vi selvfølgelig også med tilfredshed, at regeringen har fremsat det beslutningsforslag, som vi skal tage stilling til her i dag, både vedrørende afsendelse af et transportfly, F-16 fly, og vedrørende de specialstyrker, som man ønsker fra regeringens side, og som USA gerne vil have at vi stiller med. Det skal vi helt klart efter vores opfattelse yde, og vi er også parate til i det omfang, regeringen mener, det er tilrådeligt, at sikre, at det sker meget hurtigt fra dansk side. Derfor bakker vi fuldt ud regeringen op i den her sag.

Vi kan dog godt blive lidt nervøse over, at det parti, som tidligere stod for regeringsmagten som et førende parti, nemlig Socialdemokratiet, i den grad er modstandere af beslutningsforslaget eller åbenbart ikke er modstandere af det, og vi bliver nervøse over den retorik, den tale, vi hører. Det er ting, som må vække stor bekymring for tilhængere af at gøre op med Al-Qaidanetværket, med bin Laden og bagmændene til det, der skete den 11. september.

Den tidligere statsminister, Poul Nyrup Rasmussen, sagde, at vi er med hele vejen. Der var sågar en debat om, hvorvidt det var rimeligt, at den tidligere statsminister gik så langt, som han gjorde, når det gjaldt opbakningen til USA. Jeg husker, at SF var meget sure over nogle udtalelser, der faldt til CNN, hvor man mente, at den tidligere statsminister gik for langt i opbakningen til USA.

Derfor er det skuffende at konstatere, at Socialdemokratiet nu er vendt på en tallerken og er skeptiske, er sure, er tilbagelænedede og ikke mener, at det er den rigtige prioritering, der er foretaget, ikke mener, at det er den rigtige vægtning, den nuværende regering kommer med i forholdet til indsatsen mod terror. Det kan ærgre os, at det går så hurtigt efter et folketingsvalg med at fjerne sig fra det statsmandsagtige, som den tidligere statsminister lagde op til. Det tegner ikke godt, hvis det er den linje, Socialdemokratiet er slået ind på.

Vi var nok nogle, der havde håbet, at hvis der var nogen skepsis over for NATO, hvis der var nogen skepsis over for det gode forsvar af Danmark og kampen mod terror, var det, fordi Det Radikale Venstre havde indflydelse på den tidligere regering, hvis der endelig var nogen skepsis dér. Det viser sig nu, at Socialdemokratiet følger godt i sporene på Det Radikale Venstres holdning til forsvarsspørgsmålet. Det Radikale Venstre mener jo nærmest, at det danske forsvar skal omdannes til sådan en international politistyrke, som ikke rigtig har noget i sig.

Vi kan også konstatere, at det parlamentariske grundlag, der var bag den tidligere regering, SF og Enhedslisten, i dag gør sig bemærkede ved at komme med en meget, meget kedelig tone i forhold til den aktion, som vi alle sammen tidligere i hvert fald har stået bag.

Kl. 17.55

Først fjernede Enhedslisten sig, så fjernede SF sig i løbet af valgkampen, og i dag kan vi konstatere, at Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet er ved at fjerne sig fra en vigtig indsats, som jeg tror mange danskere forventer at vi yder.

Det indtryk, man får af SF og Enhedslisten, er jo nærmest, at de ikke går ind for NATO, at de sætter spørgsmålstegn ved hele den broderånd, der er, og den broderånd, som USA vil følge ved at bruge art. 5 i NATO-traktaten. Det er brandærgeligt, at det er situationen, men vi må vænne os til, at det er sådan.

Jeg lagde mærke til, at hr. Keld Albrechtsen brugte det udtryk, at vi skulle agere som USA's nyttige idioter i den her situation. Det er dog en gal vej, venstrefløjens er kørt ind på.

Så er der finansieringen, og her skal jeg tilkendegive, at vi også under den tidligere regering har været bekymrede for den situation, hvor vi har haft underskud i forhold til det internationale arbejde. Der er mange årsager til det. Vi er beredvillige til i det fremtidige arbejde at være med til at finde den finansiering. Og det skal være den sidste tilkendegivelse, jeg kommer med her. Vi er positive og parate til at hjælpe regeringen i denne her sag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, det var en på mange måder meget højstemt hr. Peter Skaarup, vi hørte. Vi hørte ord som broderånd og sådan noget. Man kunne næsten blive helt rørt. Jeg hørte derudover også, at hr. Skaarup sagde, at Danmark ikke alene spiller en rolle, men en hovedrolle. Det er ikke alle de

der småstater, USA og de andre, der deltager, som har hovedrollen. Nej, hvem har hovedrollen? Det har Danmark. Jeg ved ikke, hvad hr. Peter Skaarup har spist til middag, inden vi kom herop, men det må i hvert fald være noget, der gør folk høje. Det var dog en utrolig tale.

Det mest utrolige synes jeg i øvrigt er Dansk Folkepartis bidrag til dansk udenrigspolitik. Det er en tone, som er ny i forhold til, da Dansk Folkeparti startede. Fra nu af hedder den: Hvad fatter gør, er altid det rigtige. Uanset hvad der kommer fra USA, er der evnen at slå enhver type tankevirkksomhed, der måtte eksistere, fra, lægge sig fuldstændig fladt ned og gentage et motto, der hedder: Hvad fatter gør, er altid det rigtige. Det er broderånd, forstår jeg.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Der er altid sådan en sarkastisk undertone i det, hr. Villy Søvndal fremkommer med her fra talerstolen, og så er det, vi andre skal blive provokeret af det. Jeg må indrømme, at jeg har svært ved det i den her situation, for hr. Villy Søvndal har simpelt hen en dårlig sag her.

SF har uden lige kørt en slingrekurs i forhold til terrrorsituationen. Nu er undskyldningen så, at man i forbindelse med det her mener, at der er nogle frister, der ikke kan overholdes, eller nu er Dansk Folkeparti i en situation, hvor vi synes, at alt, hvad USA gør, er det rigtige.

Lad os dog erkende, at alt, hvad USA gør i den her situation, ikke nødvendigvis er det rigtige, men det er dog trods alt USA, der skal hjælpe os til at komme ud af terrrorsituationen, skal hjælpe os til her i Vesten at sikre, at der bliver grebet ind over for de her ting. Vi er ikke ukritiske, men vi må indrømme, at den linje, SF kører, er fuldstændig forkert.

(Kort bemærkning).

Kjeld Albrechtsen (EL):

Jeg forstår da godt, at hr. Peter Skaarup kritiserer Enhedslisten og SF, for det er jo fuldstændig åbenlyst, at vi har meget forskellige udgangspunkter.

Men jeg vil bare bede hr. Peter Skaarup bekræfte det, der også lå i hr. Villy Søvndals spørgsmål, nemlig at Dansk Folkeparti til at begynde med, da partiet blev dannet, var skeptisk over for Danmarks deltagelse i militære operationer i udlandet, hvis de da ikke undlod at støtte dem alle sammen, mens Dansk Folkeparti i dag har indtaget rollen som det mest krigeriske

parti i Folketinget, hvilket givetvis må give anledning til betydelig misundelse på de konservative bænke, hvor man næppe vil være i stand til helt at følge hr. Peter Skaarup i hans høje stemmeføring. Det er da bare en konstatering. Vi kan se, at det er sådan, og det må Dansk Folkeparti forklare over for befolkningen.

Men jeg beder bare hr. Peter Skaarup ...

Kl. 18.00

Første næstformand (Svend Auken):

Taletiden er udløbet.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg stillede hr. Peter Skaarup nogle spørgsmål. Jeg er ikke sikker på, at hr. Peter Skaarup opfattede dem, så jeg må prøve igen.

Min tale var i øvrigt ikke sarkastisk. Jeg citerede hr. Peter Skaarup og spurgte, om vi ikke kunne få et par eksempler på, at Danmark spiller en hovedrolle – ikke en hvilken som helst rolle, en hovedrolle, sagde hr. Peter Skaarup – ved terrorbekæmpelsen. Er det ikke muligt at få et par eksempler på den hovedrolle, Danmark har spillet?

Så forstår jeg, at grunden til, at Dansk Folkeparti har skiftet stil – det så jeg på Ritzau i en udtalelse fra fru Pia Kjærsgaard – er, at da man gik imod, var det, fordi der var en borgerkrig i Bosnien. Hvad er grunden til, at man så støtter i Afghanistan?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg tror, at alle NATO-landene spiller en hovedrolle i terrorbekæmpelsen, vi er vigtige hver for sig, og det er også derfor, jeg siger, som jeg gør.

Når fru Pia Kjærsgaard siger, at det, der skete i Eksjugoslavien, og det, der sker nu i Afghanistan, er forskellige situationer, er det jo på grund af, at NATO opfatter det her som et angreb på alliancen. Det er art. 5, der er trådt i kraft, derfor har vi en forpligtelse til at være med. Jeg ved godt, at hr. Villy Søvndal aldrig vil være med til at hjælpe NATO, men det mener vi i Dansk Folkeparti at vi skal.

Så vil jeg sige til hr. Kjeld Albrechtsen, at grunden til, at vi har den holdning, vi har i dag, jo lige netop er, at det er et angreb mod NATO-alliancen – at art. 5 kommer i anvendelse. Grunden til, at vi tidligere har været skeptiske over for visse andre aktioner, er, at vi vil have lov til at tage stilling fra sag til sag. Og der har ikke

været noget art. 5 i de øvrige aktioner, som der har været tale om. Så der er den afgørende forskel, og derfor har vi den holdning, vi har.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Helge Adam Møller som ordfører.

Helge Adam Møller (KF):

Vi konservative siger ja til dette forslag. Vi siger ja af tre grunde: Vi siger ja, fordi det er en rigtig beslutning, vi siger ja, fordi det er en nødvendig beslutning, og vi siger ja, fordi det er en logisk beslutning.

Det er en rigtig beslutning, fordi vi danskere jo har en akkurat lige så stor interesse i, et lige så stort behov for og en lige så stor gavn af, at de sidste rester af det terrornetværk, der stadig væk er i Afghanistan i disse dage – jeg tænker på Al-Qaida, talebanstyrkerne, Osama bin Ladens resterende folk – hurtigst muligt ophører med at være en trussel, ikke alene mod beboerne i Afghanistan, men også mod resten af verden. Den interesse har vi lige så meget som amerikanere, englændere og nordmænd. I virkeligheden er der vel kun ét folkeslag, der har en endnu mere direkte interesse end vi andre, og det er selvfølgelig den afghanske befolkning.

Det er nødvendigt – det var det andet nøgleord – for ikke før de sidste terrorister i Afghanistan er fjernet, tilfangetaget, nedkæmpet eller har overgivet sig, kan vi gå i gang med det, som vi alle er interesserede i, og som Socialdemokratiets ordfører lagde utrolig stor vægt på: at gå i gang med at opbygge og accelerere den opbygning, som så småt er i gang, det vil sige yde den hjælp og støtte, der skal ydes fra Danmark og fra resten af verden for at få genopbygget det Afghanistan, der har trængt til det, ikke alene de sidste 3 måneder, men de sidste 20 år.

Det drejer sig altså om at få mad, få tæpper, få telte, få minerydning i gang osv., så den almindelige afghanske familie kan leve en tilværelse, som vi andre jo også ønsker at leve. Men forudsætningen for, at det arbejde kan gå i gang, er selvfølgelig, at de militære terrorister er væk.

Det tredje nøgleord er logisk: Ja, det er logisk, fordi det her beslutningsforslag jo er en direkte fortsættelse af de holdninger og de standpunkter, som et kæmpeflertal i dette Folketing med den tidligere regering i spidsen og den tidligere statsminister helt i front havde og har haft siden den 11. september og i hvert fald havde, indtil hr. Lykketoft gik på talerstolen i dag kl. 17.26.

Danmark har alene og sammen med vores øvrige 17 NATO-allierede stået last og brast med USA og med FN i kampen mod terroren.

Kl. 18.05

Det var det, dette Folketing udtrykte den 9. oktober 2001, da vi sendte danske soldater til Makedonien bl.a. for at aflaste amerikanerne. Det var det, et stort flertal i Folketinget udtrykte, da vi den 25. oktober 2001 sendte korvetten til Middelhavet.

Den opgave, som mange hundrede danske professionelle soldater nu skal til at løse, er ikke en ufarlig opgave. Risikoen er klart større end ved mange af de tidligere internationale operationer. Det mener jeg er nødvendigt at sige klart og tydeligt også her under debatten. Men jeg ved også, at forsvarsministeren og de tre værn, hvorfra styrkerne kommer, har gjort og vil gøre deres yderste, for at hver enkelt soldat har den maksimale sikkerhed under hensyn til de nødvendige opgaver, der skal løses.

Så kan jeg se, når jeg betragter tilhørerlogerne, at dér står formanden for Centralforeningen for Stampersonel, Finn Busse Jensen, som jo er formand for den organisation, som skal udsende det store flertal af de soldater, som i løbet af de kommende par uger tager af sted, hvis det her bliver vedtaget.

Derfor vil jeg godt slutte med at sige, at den anmodning, som USA nu har sendt til Danmark, om hjælp fra danske soldater til terrorbekæmpelsen i Afghanistan, jo samtidig er en klar anerkendelse af den dygtighed og den professionalisme, som præger enheder fra alle vores tre værn, hvad enten det er patruljerne fra Frømandskorpset, det er transportflyet, det er de fire F-16-jagere, eller det er patruljerne fra Jægerkorpset, for det er jo de mænd og enkelte kvinder, som dette beslutningsforslag drejer sig om.

Og havde soldaterne i disse enheder, mænd og kvinder, uanset om de kommer fra den ene eller den anden organisation, ikke haft den dygtighed og den professionalisme, som jeg garanterer for, at så havde amerikanerne ikke bedt om, at de var blevet stillet til rådighed, uanset hvor meget vi havde tilbudt. De har selv dygtige og professionelle og effektive soldater, og derfor vil de selvfølgelig, når de skal have nogle, der arbejder tæt sammen med dem, have nogle, der kan leve op til dem. Det kan de danske enheder. Derfor siger vi konservative ja.

Villy Søvndal (SF):

I denne weekend skal der afholdes to vigtige møder vedrørende Afghanistans fremtid, dels i FN's Sikkerhedsråd, der mødes for at skaffe hjemmel til at indsende en FN-stabiliseringsstyrke, som i øvrigt er en udmøntning af aftalerne i Bonn fra den 5. december, dels er der i morgen, fredag, en konference i London, hvor sammensætningen af stabiliseringsstyrken skal fastlægges.

Danmark har en meget lang tradition for at være et af de lande, der internationalt bakker op bag FN. Bl.a. er det ofte blevet understreget af Danmark, at når den militære aktion var afsluttet, skulle FN spille den afgørende rolle i stabiliseringen og genopbygningen af Afghanistan.

På den baggrund er det fuldstændig uforståeligt, at den borgerlige regering i Danmark nu kaster sig ud i dette selvvalgte afghanske eventyr. Det undergraver FN, undergraver FN's autoritet og det oven i købet i den nuværende situation i Afghanistan. I den forbindelse vil jeg godt bede regeringen redegøre for, hvordan de andre EU-lande vil yde deres bidrag. Er det ikke korrekt, at de i stedet for satser på FN's stabiliseringsstyrke?

Hvad er så situationen i øvrigt i Afghanistan lige nu? Talebanerne har stort set opgivet den militære modstand bortset fra enkelte lommer. Det er der daglige bulletiner om, som man jo kan følge med i både i de danske og de udenlandske nyhedsmedier. Der er en politisk aftale, som vel er spinkel, om en overgangsregering.

Så er der i øvrigt fire forskellige grupperinger – mindst. Der er en FN-stabiliseringsstyrke. Det er den, der bliver vedtaget i London. Så er der en USA-ledet styrke med dansk deltagelse. Så er der en Nordalliance, der – for nu at sige det pænt – er en meget blandet forsamling, og så er der de feltherrer, der ikke vil acceptere Bonn-aftalen, f.eks. krigsherren Dostum, de etniske usbekeres leder.

Billedet er så broget, at det er meget uklogt ikke at putte FN i en helt afgørende situation. Det er skæbnsvangert, at FN ikke alene får tildelt den centrale rolle i forhold til den militære nødvendige tilstedeværelse, men også i forhold til stabilisering og genopbygning.

Jeg vil godt skære det her ud i pap: SF er ikke modstander af militær tilstedeværelse, tværtimod. Vi har sagt hele tiden, at når konflikten er afsluttet, skal FN ind – også gerne støttet op militært.

Kl. 18.10

Danmark vælger at deltage i en meget dyr indsats: 200 mio. kr. Samtidig lægger regeringen også i beslutningsforslaget op til et humanitært bidrag på 110 mio. kr. i år 2002 og så 100 mio. kr. de næste 4-5 år til en humanitær indsats.

De tal råber endnu en gang efter hinanden; bekræfter endnu en gang den her verdens gigantiske modsætningsforhold mellem viljen til militær indsats og viljen til humanitær indsats – og det oven i købet i et land, der er så sønderbombet, så mishandlet af borgerkrige og så mishandlet af et regime, som Afghanistan er det.

Jeg synes selv, situationen er for alvorlig til at gøre denne her debat til den store debat om de danske forsvarsudgifter, men der er ingen tvivl om, at regeringen på det her punkt har en underliggende dagsorden, som forsvarsministeren jo allerede meldte ud i weekenden, nemlig at øge de danske forsvarsudgifter.

Det er altså bemærkelsesværdigt, at den danske regerings lære af de afskyelige begivenheder den 11. september 2001 er at beskære ulands-hjælpen og samtidig tvinge de militære udgifter op. Tænk at have forstået så lidt af simple årsagssammenhænge.

Vi vil bruge udvalgsarbejdet til at få afklaret en stribe af spørgsmål, også en række spørgsmål, der vedrører sikkerheden for de soldater, vi sender ud, for uanset at vi agter at stemme imod det her afghanske eventyr, er det vores fælles pligt på bedste vis at beskytte de soldater, der sendes ud i en farlig militær operation.

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre har hele vejen igennem støttet den internationale indsats mod terrorismen. Senest har vi givet regeringen tilsagn om at støtte et dansk militært bidrag i den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan, hvis der var behov for det. Det tilsagn står vi ved. Derfor støtter Det Radikale Venstre beslutningsforslaget.

Men der er tale om en alvorlig beslutning. De danske styrker skal ifølge bemærkningerne kunne deltage i alle dele af den internationale koalitions fortsatte operationer. Og dette kan indebære danske specialstyrkers deltagelse i en egentlig nedkæmpelse af Al-Qaida-netværket og Taleban. De danske styrker vil derfor være udstyret med et robust mandat for magtanvendelse. Tilmed vurderes trusselsniveauet mod styrkerne på landjorden som værende højt.

Fra radikal side lægger vi vægt på, at såvel indsættelse af danske styrkebidrag som deres mandat for magtanvendelse er hjemlet i FN-pagtens art. 51 og bekræftet af Sikkerhedsrådets resolutioner 1368 og 1373.

Fra radikal side skal vi ikke lægge skjul på, at vi finder dansk deltagelse i den kommende stabiliseringsstyrke under britisk ledelse mere i tråd med de danske traditioner og ekspertiser, når det gælder international fredsbevarende indsats.

Hvis vi havde skullet prioritere imellem disse to typer af operationer, havde vi foretrukket at bidrage til den stabiliseringsstyrke, som formentlig besluttes af Sikkerhedsrådet på lørdag. Men regeringen har imidlertid fundet det nødvendigt at bidrage på nuværende tidspunkt til den amerikanske indsats, og det bakker vi op.

Men den ene indsats behøver jo ikke udelukke den anden. Det Radikale Venstre mener fortsat, at dansk bidrag til den styrke, der skal stabilisere forholdene i Afghanistan og sikre den afghanske overgangsadministration tålelige arbejdsforhold, er af allerhøjeste og -største relevans.

Ligeledes lægger vi afgørende vægt på, at Danmark ikke svigter sit internationale ansvar, når det gælder den humanitære indsats, der skal bringe Afghanistan på fode igen. Uden en effektiv genopbygningsindsats fra verdenssamfundets side vil den nuværende aktion være forgæves.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg synes, hr. Morten Helveg Petersen holdt en afbalanceret tale, hvor det centrale element var, at havde Det Radikale Venstre kunnet vælge frit – altså uden at have armen tvunget om på ryggen, dér, hvor man næsten siger av – havde Det Radikale Venstre i forlængelse af dansk tradition foretrukket, i stedet for den her militære operation, som kan være at gå direkte i kamp med Al-Qaida-netværksfolk, en situation, hvor det danske bidrag havde været til FN's stabiliseringsstyrke.

Det synes jeg var meget klogt, helt på linje med, hvad SF sagde. Det, der så kan undre lidt, er, at man når frem til den modsatte konklusion, når man skal trykke på knappen.

(Kort bemærkning).

Morten Helveg Petersen (RV):

Jeg ved nu ikke, hvor meget det kan undre, når man tager i betragtning, at vi tidligere har givet meldinger om eventuelt tilsagn til den amerikanske indsats, og det er tilsagn, vi står ved. Så jeg ved ikke, hvor stor forundringen egentlig måtte være hos hr. Villy Søvndal.

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslisten har ved tidligere lejligheder støttet udsendelsen af danske FN-styrker på FN-mandat i fredsbevarende operationer, og vi så gerne, at der i forbindelse med den humanitære katastrofe, der er i Afghanistan, også blev mulighed for – på basis af et klart FN-mandat, på basis af fredsftaler, som gør det muligt for en fredsbevarende styrke at fungere i landet – at der kunne ydes et dansk bidrag.

Den måde, den danske regering griber det her an på, styrker desværre ikke muligheden for, at et sådant arbejde kan lykkes. Når det er så magtpåliggende for den amerikanske og den danske regering at handle selvstændigt på tværs af de diskussioner, der foregår i FN og for dens sags skyld også i EU, så undergraves mulighederne faktisk dermed for, at der opbygges en langvarig, vedvarende fred i Afghanistan.

Det vil sige, at det angivelige formål med den aktion, som den danske regering nu foreslår, at Danmark skal sende styrker til, nemlig at bekæmpe terrorismen, altså kan gå hen og vise sig på længere sigt kun at skabe yderligere grobund for terrorisme.

Risikoen for nye borgerkrige og etablering af nye rædselsfulde regimer i Afghanistan er desværre meget betydelig, for man har jo fra USA's side koncentreret sig helt ensidigt om militære midler, og man står nu med forskellige krigsherter, som kontrollerer forskellige områder. Man har ganske vist en papirftale, men hvis den skal kunne få opbakning fra befolkningen og de kredse, der virkelig har indflydelse i de forskellige dele af den afghanske befolkning, så er det altså andre veje, man skal gå, end den vej, regeringen nu peger på.

Så måtte man nødvendigvis arbejde for at få en sammenhængende løsning under FN's ledelse, og det får man altså ikke ved demonstrativt at træffe en beslutning om, at nu indsætter man styrker, umiddelbart før FN skal til at drøfte, hvordan man kan løse problemerne i sammenhæng.

Vi håber naturligvis i Enhedslisten, at tingene ikke går fuldstændig uhjælpeligt i opløsning i Afghanistan, men risikoen for, at det sker, er absolut til stede som følge af den måde, man griber det an på.

Derfor havde vi håbet, at der her i det danske Folketing i den nuværende situation ville have været et flertal, som ville have set det som sin opgave at gå ind for en løsning i FN's regi. Det må vi så konstatere at der ikke er. Jeg har været inde på, at det er der formentlig en række udenrigs- og indenrigspolitiske årsager til og desværre altså også indenrigspolitiske, taktiske årsager, som har at gøre med forsvarsforlig og forsøg på at få skruet de danske militærudgifter op.

Jeg synes, det er en uskøn forestilling, den nye regering har præsenteret Folketinget og befolkningen for, og jeg håber bestemt ikke, at det skal blive den fremgangsmåde, som vi vil opleve i fremtiden fra den nye regering. Desværre har man ikke i de ordførerindlæg, der har været fra regeringspartierne side og da slet ikke fra hr. Peter Skaarup fra Dansk Folkeparti, fundet anledning til nogen som helst form for beklagelse eller indrømmelse af, at det her vist går lige lovligt hurtigt.

Man kunne måske også have lyttet til de andre partier i Folketinget, taget en lille smule hensyn, i det mindste bare åbnet ørerne for den kritik, der var. Man har vedtaget og fremlagt en tidsplan, man tromler den igennem nu her i løbet af i nat. Jeg må sige, at det ikke er smukt at se på, det er i hvert fald ikke i pagt med nogen som helst form for demokratisk og parlamentarisk tradition, som man burde have i dette Ting.

Alt i alt siger det sig selv, at Enhedslisten ikke kan støtte det beslutningsforslag, der ligger, og det vil næppe komme som en stor overraskelse for nogen sagens indhold taget i betragtning, men derfor har jeg også i dette indlæg koncentreret mig om de mere fundamentale problemer i vores folkestyre, som den her sag er et eksempel på, at vi desværre har.

Jann Sjørnsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti støtter regeringens beslutningsforslag om et dansk militært bidrag til den internationale indsats mod terrornetværk i Afghanistan.

Vi ser regeringens beslutningsforslag som i klar naturlig forlængelse af tidligere beslutninger, som Folketinget har truffet, begyndende med beslutningen om at aktivere Washington-erklæringens art. 5, også med dens tilslutning,

således at terrorangrebet på USA den 11. september var at betragte som et angreb på hele NATO-alliancen.

Derfor er det efter vores opfattelse også naturligt, at vi nu efterkommer USA's ønske om et militært bidrag fra Danmark i kampen mod det terrornetværk, som stadig væk findes i Afghanistan, og som det er nødvendigt at tage et endeligt opgør med.

Bidraget, som Danmark nu forhåbentlig vil yde med Folketingets tilslutning, er ikke bare et bidrag til USA. Det er et bidrag til en aktion, som også er hjemlet i FN-pagten og i FN's Sikkerhedsråds beslutninger.

Jeg synes også, det er vigtigt her ved denne debat at slå fast, at det er et risikofyldt bidrag, som danske soldater nu skal yde i Afghanistan, sådan som det også fremgår af beslutningsforslaget. Også derfor er det vigtigt, at vi lægger vægt på, at sikkerheden er i top, at forsvarsministeren og at forsaret i det hele taget sikrer, at vore folk, der bliver udsendt, får den bedst tænkelige udrustning, og at man sørger for deres personlige sikkerhed så godt som overhovedet muligt.

Udviklingen i Afghanistan er gået hurtigt i de seneste uger. Vi er nu nået så langt, at vi allerede med Bonn-konferencen har fået en overgangsregering for Afghanistan, og på den måde er det vel gået over al forventning, i hvert fald set med Kristeligt Folkepartis øjne.

Vi ser frem til, at der over weekenden også bliver forhandlet en stabiliseringsstyrke, som kan blive sat ind i Afghanistan og dermed også sikre, at de processer, der nu skal i gang for at skabe stabilitet i Afghanistan med det nye styre, kan finde sted. Vi er også positive over for at se på et dansk bidrag til en sådan stabiliseringsstyrke.

Når det er sagt, må jeg også sige, at netop med udsigten til måske at skulle stille yderligere et dansk militært bidrag og med udsigten til det pres, det lægger på forswarets økonomi i forhold til de internationale opgaver, som forsaret skal løse, er der al god grund til, at vi får en forhandling om forsvarsforliget i januar måned, sådan som forsvarsministeren også har lagt op til. Det er efter Kristeligt Folkepartis opfattelse nødvendigt, at der bliver tilført flere penge til forsaret, for at det kan klare de opgaver, vi må se frem til.

KL 18.25

I den sammenhæng vil jeg da godt afslutningsvis gøre den bemærkning, at når vi ser på, hvordan konflikter skal løses internationalt,

hvordan vi også får bekæmpet terrorisme, som der er tale om i Afghanistan, så er det altså ikke nok, at Danmark og andre især vestlige lande er villige til hurtigt og rask at trække checkhæftet op af lommen, når det gælder om at finansiere militære bidrag.

Så er det heller ikke nok, at den danske regering ved forsvarsministeren siger, at nu er vi parate til at finde 1 mia. kr., for at vi fortsat kan klare – og det synes jeg også, vi skal – de internationale forpligtelser, vi synes, vi skal bidrage til militært med vores forsvar. Man må altså også hoste op med penge, når det gælder de humanitære bidrag, der er så nødvendige for også at undgå fremtidige konflikter og krige.

Det bare sagt i al stilfærdig som afrunding på mit indlæg i denne debat, at dér lader regeringens handling meget tilbage at ønske, eller sagt på en anden måde: De handlinger, som regeringen allerede har tilkendegivet, de vil træffe, er ganske katastrofale. For det, man har sagt, er, at man vil skære 1,5 mia. kr. i den bistand, vi giver til udviklingslandene, og vi giver over Mifrestrammen, og det er ganske enkelt uacceptabelt og helt uden sammenhæng med den høje profil, regeringen også med Kristeligt Folkepartis støtte gerne vil have, når det gælder de danske bidrag af militær karakter til at få bekæmpet terrornetværkerne i Afghanistan.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Et kort spørgsmål til hr. Jann Sjursen, der vedrører realpolitik: Er det ikke en lidt underlig fornemmelse som formand for Kristeligt Folkeparti, der er tilhænger af, at ulandsbistanden ikke beskæres – det har jeg ingen grund til at betvivle. Hr. Jann Sjursens holdning til – i dag at måtte konstatere at have været med til at hjælpe en regering til magten, hvor der er to sikre resultater: Det ene er, at der kappes 1,5 mia. kr. af ulandsbistanden, det andet er, at forsvarsrammen øges? Er det ikke realpolitisk underligt?

Jeg siger det på trods af en smuk tale.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Det er bestemt ikke underligt at medvirke til, at forsvarsrammen øges, for så vidt angår Danmarks mulighed for forsvarsmæssigt, militært at bidrage til løsningen af internationale opgaver. Det har jeg jo i min ordførertale lige sagt også ville ske med Kristeligt Folkepartis støtte.

Det er jo ikke et spørgsmål om, at man så skal bruge flere penge på krudt og kugler og på opbygning af det nationale forsvar. Det, der er brug for at få løst nu, er at få det underskud ud af verden, som forsvaret i de senere år har akkumuleret under den tidligere regering som følge af de internationale opgaver, vi har løst med forsvarets hjælp.

Hvad angår ulandsbistanden, er det sådan set ikke en specielt underlig situation. Det er beklageligt, vil jeg sige, at regeringen er i den situation, at den sammen med Dansk Folkeparti kan skære i udviklingsbistanden, uanset hvad Kristeligt Folkeparti måtte mene om denne her sag.

Men for Kristeligt Folkeparti som for et hvilket som helst andet parti, jeg tror også hr. Villy Søvnalds parti, hvis man havde kunnet hjælpe hr. Poul Nyrup Rasmussen til regeringsmagten igen, er det sådan, at man ikke ved at pøge på en bestemt statsminister, på en bestemt regeringsdannelse, så får hele sit program gennemført.

Udenrigsministeren (Svend Aage Jensby, fg.):

Jeg vil gerne takke ordførerne, særlig Venstres, Konservatives, Dansk Folkepartis og Kristeligt Folkepartis ordførere, men i sandhed også hr. Morten Helveg Petersen, hvis ordførertale viste, at man kan stole på ham, den var fair og klar. Som der blev sagt: Det Radikale Venstre har givet sin tilkendegivelse for nogen tid siden. Den løber vi ikke fra. Den følger vi op.

Og jeg er så naturligvis glad for, at hr. Lykke-toft ikke vil stemme imod forslaget.

Her under debatten er der jo ét tema, som har optaget sindene meget, og det er økonomien. Det optager også mig, det optager også regeringen. Jeg synes bare, at jeg i al stilfærdighed vil sige, at jeg synes, der er mere overordnede hensyn, der lige netop under denne debat bør veje: For det første solidariteten med USA – solidariteten i kampen mod terrorisme – og så i sandhed også hensynet til de soldater, det her forslag det drejer sig om, nemlig de 200-400 soldater, vi skal sende af sted.

Kl. 18.30

De soldater skal altså ikke sidde og overvære en debat, der udelukkende drejer sig om økonomi. Det er sagen for alvorlig til.

Hr. Helge Adam Møller havde helt ret, når han påpegede, at dansk forsvar i 1990'erne har ydet en fremragende indsats, givet Danmarks anseelse et virkeligt løft, som vi trængte til efter 1980'ernes fodnoteperiode. De soldater skal altså bare vide, at uanset hvad det koster, er det de-

res sikkerhed, som frem for alt ligger regeringen på sinde, og den kan jeg forsikre for at vi vil tage vare på.

Må jeg så sige til hr. Lykketoft, som var inde på balancen i bidraget: Jeg forstår det sådan, at hr. Lykketoft mener, at der skulle have været lagt mere vægt på den humanitære indsats. Det er regeringens opfattelse, at den balance ligger i forslaget. Vi kan ikke yde en tilstrækkelig humanitær indsats, uden at vi er fuldstændig sikre på, at der er ryddet op dernede. Det er det, vi gerne vil hjælpe amerikanerne med. Men jeg kan forsikre hr. Lykketoft, at vores soldater også vil komme til at tage vare på de humanitære indsatser netop for at støtte fremførsel af humanitær bistand.

Jeg skal så ikke falde i den samme grøft og begynde at starte en større diskussion om økonomien. Det har andre ordførere gjort blændende godt. Jeg takker hr. Sjursen, hr. Skaarup, hr. Helge Adam Møller, igen hr. Ulrik Kragh, der gentagne gange har spurgt: Vil den tidligere regering være med til at dække det overtræk, man har lavet? Vi fik ikke noget svar, men det var godt spurgt, det var et godt initiativ.

Dernæst vil jeg sige til hr. Lykketoft, som gerne havde set et eventuelt kommende bidrag som en følge af konferencen i London den 14. december, så man kunne se det her i en større sammenhæng: Vi har ment og vi vil i regeringen følge op på den solidaritetserklæring, vi har givet USA ved tiltrædelsen af aktiveringen af art. 5. Vi har forelagt vores tilbud til amerikanerne i Det Udenrigspolitiske Nævn, som hr. Lykketoft ved, den 5. december; vi havde en stor diskussion om det. Nu har amerikanerne så anmodet om bistanden, fordi de hævder, at de har brug for den. Så følger vi det op. Men i regeringen er vi meget positivt indstillet, og vi sender en repræsentant til Londonkonferencen for at høre, om der er noget dér, vi kan bidrage med.

For hr. Lykketoft skal også vide, at den nuværende regering lige så meget som den tidligere regering og også, da vi var i opposition, er optaget af, at vores internationale bidrag på Balkan og andre steder, der måtte vise sig behov herfor, opretholdes. Jeg håber derfor, alle partier vil være med til at finde en forstandig finansiering af den internationale bistand, som har vakt så stor respekt for Danmark.

Må jeg så sige til hr. Søvnal, der sagde: Hvadfatter gør – altså USA – er altid det rigtige: Ærlig

talt, er det en værdig og rimelig måde at karakterisere det land på, som Europa skylder friheden gennem flere verdenskrige, det land, som nu har sat sig som »leading nation« i bekæmpelsen af terrorisme? Ja, hr. Søvnal har jo lov til at have den holdning, den overrasker mig ikke, men hvor jeg dog tager afstand fra den, hvor regeringen dog tager afstand fra den. Det kan man ikke byde USA, dets borgere og de talrige andre landes borgere, som blev slået ihjel ved et kujonagtigt terrorangreb den 11. september. Det tager jeg afstand fra.

Må jeg så sige til hr. Søvnal, at det må skyldes, lad mig sige, manglende information, når hr. Søvnal taler om FN-styrken. For det første ved vi i talende stund intet om, hvad der kommer ud af Londonkonferencen. Det er i øvrigt ikke en FN-styrke, men det er formodentlig en styrke bestående af en »Coalition of the willing«, som bliver en kraftig styrke, foreløbig ledet af USA.

Den styrkes opgave er som nøglepersoner at opretholde sikkerhed i området omkring Kabul og foretage patruljering, men netop ikke nedkæmpning af den sidste del af de terrorlommer, som vi opererer med. Derfor er det ikke et enten-eller, men forhåbentlig et både-og.

Kl. 18.35

Så vil jeg i øvrigt til hr. Søvnal, der ytrede undren over hr. Morten Helveg Petersens tale, sige, at det synes jeg ikke der er nogen grund til. Den enkle kendsgerning er nemlig, at hr. Morten Helveg Petersen forstår, hvad det her drejer sig om, og vedstår tidligere forpligtelser.

Så vil jeg til slut sige til hr. Sjursen: Jeg takker for det gennem tiden overordentlig udmærkede samarbejde i forligskredsen. Jeg er også enig med hr. Sjursen i, at det, vi nu gør her, er aldeles forbundet med risiko og fare for vores soldater.

Derfor kan jeg gentage, hvad jeg sagde, at vi vil gøre mest muligt i ministeriet og i Forsvarskommandoen for at sikre vore soldater; det kommer ikke til at mangle på det. For befolkningen skal, det er jeg enig i, nemlig vide, at det her er ikke – måske ikke – en gratis indsats.

Jeg har været inde på stabiliseringsstyrken, og jeg kan gentage mit tilsagn om, at forhandlingerne om økonomien bliver taget op ind i det nye år.

Jeg takker til slut igen de ordførere, som bakkede op om regeringens linje, som går ud på at støtte USA i kampen mod terroren.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil blot sige, at det er jo tankevækkende, at regeringen i løbet af så få dage har kunnet genoplive den form for arrogant udenrigspolitik, som kendetegnede den periode, da Uffe Ellemann-Jensen var udenrigsminister.

Jeg lagde mærke til, hvordan ministeren nærmest hånede oppositionen. Han undlod helt bevidst at takke Socialdemokratiet, fordi Socialdemokratiet stemmer for det beslutningsforslag, der ligger, hvorimod han takkede sit eget parlamentariske grundlag.

Det ligger der jo nogle klare signaler i fra regeringens side. Det lægger op til en konfrontation om udenrigspolitikken her i Danmark. Det kan da måske godt være, det er meget sundt at få den debat mere rent og klart.

Så vil jeg sige til ministeren, der taler om solidaritet med de soldater, der skal sendes ud: På den måde, det sker nu, ved vi ikke, om de skal sendes ud i en borgerkrig med alvorlige tab, måske med livet som indsats. Det ved vi ikke, for regeringen har ikke villet vente på en sammenhængende planlægning af tingene.

Så jeg synes, ministeren skylder de soldater, der skal sendes ud, at sige rent ud til dem, at han aner faktisk ikke, hvad det er, han sender dem ud i.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det var til det lidt sølsomme synspunkt, jeg synes forsvarsministeren gav udtryk for, at hvis man ikke fuldstændig slutter op uden omtanke, så er det et udtryk for mangel på solidaritet. Det er dog en sølsom form for forståelse i et demokratisk samfund.

Betyder det, må jeg spørge den fungerende udenrigsminister, at et land som Tyskland, der formentlig vælger at tilslutte sig stabiliseringsstyrken, men ikke den amerikanskledede styrke, er et meget usolidarisk land i det her? Betyder det, at alle de andre europæiske lande, der vælger at stille sig bag stabilitetsstyrken, er usolidariske over for USA? Og betyder det, at de eneste solidariske lande er dem, der går med i den USA-ledede styrke?

Er det ikke, undskyld mig, den fungerende udenrigsminister, der har en lidt enkel verdensopfattelse? Selvfølgelig kan man da give udtryk for kritik. Det er selve demokratiets mening, at hvis nogen er ved at foretage sig noget, man synes er uklogt, så siger man fra over for det. Det

gælder ikke kun det her område, det gælder også, hvis USA opsiger en ABM-traktat.

Jeg tror måske, den fungerende udenrigsminister har brug for en demokratisk skoling.

Kl. 18.40

Udenrigsministeren (Svend Aage Jensby, fg.): Jeg ved ikke, om jeg ligner hr. Uffe Ellemann-Jensen eller ej, lad nu det ligge, det er jo mange år siden, hr. Ellemann-Jensen var udenrigsminister, desværre alt for mange.

Må jeg så sige, at hr. Albrechtsen behøver ikke at frygte en konfrontation med hensyn til udenrigspolitikken. Vi regner med – det synes jeg også lå i hr. Lykketofts betragtninger eller tilkendegivelser – at den nuværende opposition, Socialdemokratiet, det største oppositionsparti, vil følge den udenrigspolitiske linje op. Det har man tilkendegivet, sådan hørte jeg hr. Lykketofts indlæg. Det lægger vi vægt på. Det er meget vigtigt for Danmark.

Men enige med hr. Albrechtsen det bliver vi aldrig, aldrig. Det er helt klart. Så hvis det er konfrontation mellem hr. Albrechtsens parti og regeringen, er jeg enig i, at så vil der til stadighed være konfrontation.

Må jeg så sige til hr. Søvnald: Jeg kan meddele, at Tyskland har tilbudt styrkebidrag, bastante styrkebidrag til USA's operation. Det er også sandsynligt, eller det formoder vi, at de også vil yde bidrag til stabiliseringsstyrken. Det håber jeg som sagt også at vi kan gøre.

ABM-traktaten tror jeg vi skal gemme til en anden dag.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 14. december 2001, kl. 10.00.

Mødet hævet kl. 18.42

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.
